

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejeto vsak četrtek in vsak petek v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge tujerazpisne države 10 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpreme. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. — Robotarji se ne vrabljajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5. — Za izdajo se plačuje od vsakega poltirnega začetka 24 vin, ali kar je leto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za vsakršne druge prispevke popust. V oddelku „Mala znamenja“ stane beseda 5 vin. Parje in zabave vsakega poltirnega 24 vin, izjave in Poslano 36 vin. — Izrazi se sprejemajo do tistega dne. — Nepravilne informacije se pošiljajo preko.

Klamovo ministrstvo odstopilo.

Novo ministrstvo sestavil dr. vitez Seidler.

Vlada grofa Klam-Martiniča, ki se je popolnoma zapisala Nemcem, je morala iti. Hotela je vladati proti Slovanom, a je naletela pri združenih Slovanih na tak odpor, da se je morala pred njim umakniti. Klamovo ministrstvo je že od rojstva imelo v sebi kal smrti. Ko je še bilo v zibelci, je že preveč poslušalo vsenemško pesem Wolfa in tovarišev. Ta pesem mu je tako ostala v ušesih, da ni imelo prav nobenega poslušala za pravične zahteve Slovanov. Slovani, zlasti Slovenci, smo med vojsko s svojimi ogromnimi žrtvami pokazali, da smo cesarju in domovini do skrajnosti zvesti narod; vendar nam še do danes vlada ni dala zadoščenja za žalitve, za trpljenje in za vse to, kar je na stotine in stotine naših ljudi moralo trpeti ob začetku vojske. Ta zahteva in tudi vse druge so pri Klamu trčile ob popolno nerazumljenju. Začetkoma preteklega tedna se je videlo, da Klamovo ministrstvo ne bo moglo državnega voza speljati iz stranpotja, kamor je bil zdrčal, na pravo pot. V proračunskem odseku so vse stranke razumno izjavile, da vladi ne bodo dovolile državnih potrebščin. Ko je Klam to doznal, se je nekoliko zganil v svoji okorelosti. Začel se je pogajati. Na nemške stranke se je lahko zanesel. Pritegnil bi pa tudi rad bil k svoji vladi slovske stranke. Nameraval je ustanoviti novo ministrstvo s širšim delokrogom, ki bi naj izvedlo preosnovitev Avstrije. In zlasti Poljake je pridno snubil, ker je menil, da je poljska stranka še vedno tista, ki je nekaj vsaki vladi obljubljala ljubezen in zvestobo, dokler ji je kazalo. Pa Poljaki so dandanašnji čisto drugi kot nekdanji. Poleg Poljakov bi bil v svojo večino rad dobil tudi Jugoslovane, toda brez Čehov. Voditelj Jugoslovanov dr. Korošec je bil v sredo in četrtek (dne 20. in 21. junija) povabljen k ministrskemu predsedniku. Klam je Jugoslovanom obljubljal ministra-poljaka, istotako Čehom, Poljakom in Rusinom. Naši poslanci pa so pokazali v resnem trenutku, da so res može na pravem mestu. Niso jih omamile obljube ministrskega sedeža, ki so bile nastavljene kot sladka vaba v vladno večino. Ostali so zvesti svojim načelom: zapustiti niso hoteli bratov Čehov in so skupno

s Poljaki izjavili, da tej vladi, ki nikdar ni bila opustila namere upeljati nemški državni jezik ter tudi ugoditi drugim nemškim zahtevam, ne dovolijo ne vinarja za državne potrebe. Pripravljene pa so vsaki drugi vladi dovoliti proračun in druge državne potrebščine.

V četrtek, dne 21. junija, na dan sv. Alojzija, je bilo politično razburjenje na Dunaju na višku. Opoldne je bil med drugimi pozvan k ministrskemu predsedniku tudi dr. Korošec. Pogovor je trajal tri četrt ure. Ministrski predsednik je stavil dr. Korošcu svoje ponudbe glede na sestavo razširjenega ministrstva. Dr. Korošec mu je izjavil, da sam ne more odločiti, ampak mora poprej poročati svojemu klubu. Na koncu razgovora je grof Klam sporočil dr. Korošcu, da ga želi cesar sprejeti v avdijenci. Cesar je namreč zvedel, da je težiče ministrske krize v rokah Jugoslovanov.

Veliko pozornost je vzbudila vest, da kliče cesar Slovence dr. Korošca k sebi in se hoče z njim posvetovati o rešitvi ministrskega vprašanja. Ob 5. uri popoldne je bil dr. Korošec sprejet v glavnem stanu v Laksenburgu od cesarja v avdijenci.

Avdijenca je trajala tri četrt ure. Cesar si je dal od jugoslovanskega politika razložiti naziranje Jugoslovanskega kluba o splošnem položaju in o sedanjih krizi. Milostljivo je cesar poslušal izvajanja jugoslovanskega voditelja ter je kazal za vsa vprašanja kar največje zanimanje. Opetovano je vladar naglasil, kako simpatičen mu je naš slovensko-hrvatski narod, katerega junaštvo, požrtvovalnost, pridnost občuduje in kateremu želi vse najboljše. Vladar je konečno kar najmilostljiveje odpustil načelnika Jugoslovanskega kluba, ki se je vrnil v parlament, da poroča svojim tovarišem o poteku avdijence.

Jugoslovanski klub je izdal o sprejemu načelnika pri cesarju sledeče poročilo: Cesar je dne 21. junija ob 5. uri popoldne sprejel načelnika Jugoslovanskega kluba dr. Korošca v daljši avdijenci. Ko se je načelnik dr. Korošec vrnil na Dunaj, je podal v klubu o tej avdijenci obširno poročilo. Jugoslovanski klub je sklenil, da bo strogo molčal o tem, kar je dr. Korošec glede avdijence pri cesarju poročal v klubu. Avdijenca dr. Korošca je trajala ¼ ure. Med tem časom, ko je dr. Korošec poročal v klubu, se je

doznalo, da je cesar sprejel ostavko Klam-Martiničevega ministrstva. V teku seje Jugoslovanskega kluba so prišli v klub na prijateljski razgovor z Jugoslovani zastopniki Poljskega kluba, Češkega Svaza in Rusinov.

Ko je bil odstop Klamovega ministrstva sprejet, se je takoj začelo razpravljati, kdo bi naj sestavil novo ministrstvo. Cesar se je odločil za začasno uradniško ministrstvo, na kojega čelu stoji dosedanj vodja poljedelskega ministrstva, dr. vitez Seidler, ki je znan kot dober poznavalec kmetijskih razmer in prijatelj kmetijskega stanu.

Novo avstr. ministrstvo je sledeče sestavljeno: Dosedanji voditelj poljedelskega ministrstva dr. Ernest vitez pl. Seidler, je prevzel predsedstvo, namestnik na Tirolskem, grof Toggenburg, ministrstvo za notranje stvari, Ministrstvo za deželno brambo prevzame fml. Czapp, Minister za ljudsko prehranjevanje, generalmajor pl. Höfer, obdrži svoje mesto. Za voditelje so imenovani: za ministrstvo za uk in bogočastje oddelni načelnik pl. Cwiklinski, za pravosodno ministrstvo oddelni načelnik vitez Schauer, za finančno ministrstvo oddelni načelnik vitez Wimmer, za trgovinsko ministrstvo oddelni načelnik dr. Mataja, za ministrstvo za javna dela oddelni načelnik vitez pl. Homann, za železniško ministrstvo oddelni načelnik baron Bahns, za poljedelsko ministrstvo oddelni načelnik Ertl, Dvorni svetnik pl. Twardovski prevzame posle, ki jih je do sedaj vodil gališki minister Bobrzynski.

Novi ministri so v nedeljo, dne 24. junija, dopoldne, v roke cesarja položili prisego.

Ministrstvo je popolnoma uradniško in ima izvršiti omejeni program: začasni proračun, podaljšanje poslanskih mandatov do 31. decembra 1918 in volitve delegacij. Ko bo to delo dovršeno, se bota ponovila želja in poizkus, da se sestavi novo, razširjeno ministrstvo, v katerem bi bili zastopani tudi slovske narodi.

Nemškonacionalne stranke se najbolj bojijo slovske ednosti. Dokler so Slovani bili needini, razpršeni vsak na svojo stran, je šla nemškim liberalcem in nacionalcem pšenica v klasje. Cim pa so se Slovani v državnem zboru združili v močno zvezo, (Nemci imenujejo to zvezo „Slovske blok“), je začelo odklenkovati nemškemu nadvladju. Voditelji nemških nacionalcev se zdaj na vso moč trudijo, da

LISTEK.

Vojni spomini

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Tako nekako prve dni po našem odhodu iz postojank sem motril pri oddihu iz gozdnega kritja kozake, ki so nam sledili v precejšnji razdalji. Med nami in kozaki se je še podila patrolja naših dragoncev, broječa 4 jezdece. Tej naši patrolji so se kozaki priplazili od strani v bok in jo ugrizli celo na smrt. Od konjev sta se zvalila dva zadeta po tleh, dva pa sta brzela neposkodovana v smeri proti nam. Pri letem prizoru me je ošvignila bliskoma misel in sklep: eden izmed teh konjskih ubežnikov bo tvoj!

Z mogočnim mahanjem ter klicanjem sem privabil k sebi žival moško-konjskega spola, rjave barve, z belimi lisami na čelu in ob kopitih.

Žival, dasi je bila na prvi pogled naprednjaško bistrega pogleda ter preveč gibčnega obnašanja, mi je vzbudila radi vitko lepe, visoke postave pohlep in menil sem: Januš, takega konja še doslej niti videl nisi, kaj šele jezdit!

Tudi uzda in sedlo sta bila dokaj novega pokolenja, le od zadaj na sedlu je bilo zapisano tiskanih črk konjevo ime: Mentor! Menil sem tedaj sam pri sebi: Konj je podoben konju; le radi sedla in tiskanega imena bi me še lahko oplazovale kake sitnosti.

Brez dolgovernih pomislekov sem razsedlal Mentorja, pustivši jermenje s sedlom vred v gosči kozakom v spomin. Mentorju sem oprtal svoje sedlo

in si prilastil jezdno žival, za katero me je zavidal vsak častnik pri polku. Bil sem pa upravičeno lahko ponosen na tako pridobitev, ki ni imela privlačnosti samo za oko, ampak moj Mentor je imel za trab, za galop in preskok kot srnjak lahne noge. Žival, katere prvotni gospodar je obležal na bojnem polju, sem smatral pred Bogom in javnostjo za svojo last. Živi duši pri polku se ni kradlo na misel, da bi mi to po vojnem pravu polnomočno pravico kratil ali prehteval z oporekanjem.

Čravno pred mestecem Dukla sem trabil na Mentorju zadovoljno ponosnega obraza po cesti. Na desno od ceste po travniku se je podila ena eskadrona naših dragoncev. V početku vojne so nosili naši kavaleristi čast in ponos vojaštva konjeniške vrste, — rudeče hlače in na glavi svetlikaste čelade. Pri pogledu na celo dolgo rižo rudečih hlač se je moj Mentor proseče zagledal v privlačnost rudeče barve ter obstal.

Radostno je razgetnil na vso sapo, se vzpela zadnji nogi in nisem ga mogel več obdržati. V divjem galopu med nestrpno glasnim rezgetom je drvil za rudečimi hlačami. Ni čuda, da so se dragonci pri tem viku in konjskem poletu zvedavo ozrli v žival, ki jih je tako hrupno pozdravljala in drvila v njih sredo. Ta rezget in konjski pobeg je mene bliskoma občutno dregnil; podirati so se začeli v moji notranjosti že dodobra podprti stebri lastninske pravice. Za vrnitev je bilo prepozno, da, celo nemogoče, ker so dragonci že bili zapazili mene in konja. Postala je cela eskadrona in k Mentorju je stopil mustačast stražmojster z vsklikom:

„To je Mentor, najboljši konj mojega vođa!“

Žival je mustačarja zvedavo povohnila, nato pa

razgetnila visoko zapotegnjevo, da so jej odgovorili vsi kopitni tovariši od eskadrona.

Grom in strela! To je bil globok prepad razlike med menoj in konjem. Žival je vriskala ter ceptala vsled presenečenega svidenja; a jaz sem se pogrezal trenutno v blato strahopetne negotovosti. Kaj bo pač s teboj? Raz obrazov vseh dragoncev sem čital to skeleče vprašanje.

„Odkod imaš našega konja? Kje si ga potatil in izmaknil?“

Stražmojstru na ta vprašanja niti odgovoril nisem; a potipal me je z besedo: odkod? sam gospod ritmojster, poveljnik eskadrona.

Sem mu ponudil požirek studenčne resnice, kje in kako sva se spoznala s konjem.

Gospod ritmojster je neverjetno skomiznil z ramami in me loputnil brez nadaljnega pobrskanja z obsodbo:

„Raz konja!“

Rudečehlači premoči sem se udal ter razjedil Mentorja. Dragonci so odbrzeli z Mentorjem vred; a jaz sem ostal sam, uprt le še na dvonogatega konja — lastnih nog!

Zaloigra za mene, burka za dragonce in moje tovariše, da sem se prelevil iz ponosnega jezdeca v cestni prah ponižanega pešca, se je doigrala malo pred mestecem Dukla. Skozi mesto sem jo že ubiral peš v prahu in znoju. A bolj skeleče boleče nego ob trdo cesto brušene pete so me ujedali porogljivi očitki in posmihanje tovarišev, češ:

„Ho, kaj? Sedaj naenkrat peš!“

Kdor se povišuje, bo ponižan! Iz vira le-tega nebeškega reka sem se že tolikokrat napil v miru, še večkrat v vojni in tudi tokrat. Za Duklo sem zajezdil lastno že vpokojeno kljuse, ki je prenašalo v

uresničijo svojo staro željo, zvariti v državnem zboru zvezo (blok) nemških poslancev, v kateri bi bili: Nationalverband, krščanski socialci, nemški socialni demokratje in nekateri nemški divjaki. Dne 22. jun. je imel nemški Nationalverband (zveza nemških nacionalnih in liberalnih poslancev) skupno sejo, v kateri se je sklenilo, naj se deluje na to, da se združijo vse nemške stranke k enotnemu postopanju. Sicer pa se opaža, da se v mišljenju nemških strank in voditeljev izvršuje nekaj preobrat na boljše. Nemški listi, ki so nekdanj na vsa usta naznanjali svetu, da Avstrija ne more izhajati brez nemškega državnega jezika in brez izpolnitve drugih nemških zahtev, sedaj že ubirajo strune v melodijo sporazuma med avstrijskimi narodnostmi in notranjega miru. Tudi pri njih začenja prodirati demokratična misel, da ne gre kakšnemu narodu vsiljevati politične bodočnosti, katere narod ne mara, temveč da se morajo vpoštevati upravičene želje vsakega naroda po svobodi, enakopravnosti in možnosti napredovanja. Tako se pripravljata tudi med nemškimi strankami spoznanje, da je bodočnost Avstrije ne v nadvladu ene ga naroda nad drugimi, marveč v medsebojnem sporazumu, ki temelji na pravičnosti do vseh in na enakopravnosti vseh. Krščanski socialci so predvsem poklicani, da med nemškimi strankami širijo in utrjujejo to edino pravo avstrijsko pojmovanje. Tirolski krščansko-socialni poslanci so že sklenili, da ne marajo skoz drn in strniti z nemškimi liberalci in nacionalci ter da iz načelnih razlogov ne vstopijo v uameravani nemški blok. Če bi vsi krščanski socialci se bili že prej zavedali svoje naloge in svojega političnega poklica, ki jim ga narekuje njihov krščanski program, bi ne bili šli pod vodstvo Wolfa in bi tudi izostalo mnogo političnih neprilik in iznenadenj.

Državni zbor.

Maribor, 26. junija.

Za petek, dne 22. junija, je bila določena seja državnega zbora. Prišlo bi se naj drugo čitanje začasnega proračuna. Predsednik dr. Gross pa je prečital pismo, ki mu ga je poslal ministrski predsednik grof Klam-Martinić in v katerem naznanja, da je cesar sprejel odstop njegovega ministrstva. Ko je dr. Gross prečital pismo, je predlagal, naj se seja preloži do torka, dne 26. julija. Predlog je bil sprejet.

V soboto, dne 23. junija, ob 5. uri popoldne, se je v navzočnosti novega ministrskega predsednika viteza Seidlerja vršilo posvetovanje klubovih načelnikov. Ministrski predsednik je imel kratek nagovor, v katerem je naglašal, da je nova vlada le začasna in prehodna ter da se bo pozneje, ko izvrši svojo omejeno nalogo, nadomestila s parlamentarno vlado. Prosil je podporo strank pri težki nalogi. Načelniki strank so vzeli izjave ministrskega predsednika na znanje. Sklenjeno je bilo, da naj se konča v torek 2. in 3. čitanje provizorija. Priglašeni je 13 govornikov za in 21 proti, vendar naj se stranke po oddaji kratkih izjav omeje. V sredo naj se reši predloga o podaljšanju mandatov. Odgovoritev preko poletja ni v načrtu. Seje zbornice bi trajale do 10. julija. Kdaj bodo zborovale delegacije, še ni znano. Ko bo imela zbornica odmor, bodo zborovali odseki.

V nedeljo, dne 24. junija, zjutraj je novi ministrski predsednik dr. vitez Seidler, predno se je po-

dal v Baden, da položi prisego v cesarjeve roke, zopet prišel v parlament ter se je posvetoval z zastopniki raznih strank. Nastop novega ministrskega predsednika napravljata na poslance prav ugoden utis. Listi naglašajo, da bodo sedaj za proračun glasovali razun Cehov in socialnih demokratov najbrž vsi klubi in bodo torej državne potrebe dovoljene z veliko večino.

Načrt za zasedanje državnega zbora bo baje odslej sledeči:

V torek, dne 26. junija, se reši začasni proračun;

v sredo, dne 27. junija, se podaljšajo državno-zborski poslanski mandati;

v četrtek, dne 28. junija, se bo vršilo prvo čitanje zakonske predloge o davku na vojni dobiček, nato se bo predlog odkazal finančnemu odseku;

v torek, dne 3. julija, bodo v večerni seji volitve v delegacije;

v sredo, dne 4. julija, se bo vršilo drugo in tretje čitanje zakonskega predloga o davku na vojni dobiček.

S tem bi bilo predpoletno zasedanje zbornice končano. Meseca julija in avgusta bodo po teden zborovali odseki.

Kakor izvemo, se bodo slovenski poslanci te dni v zbornici zavzemali za razne važne zadeve našega slovenskega kmetskega prebivalstva.

Naše žrtve za domovino.

Zalostno poročilo je došlo v župnijo Sv. Jakob v Slov. gor., da je od izdajalske mine bil zadet vrl mladenič Jožef Sinič. Rajni se je bojeval čez leto dni proti verolomnemu Lahu. V nežni mladosti, še le 23 let star, je šel uživati boljše, zaslužno plačilo.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. nam pišejo: Domovini na oltar so položili svoje mlado življenje v mesecu maju Janez Peklar, posestnik na Ščavnici; padel je dne 15. maja tam ob Soči. Zapuščena dva mali dekletci, ženo in stariše, in dva brata-vojaka. Simon Vakaj iz Ihove, umrl je v bolnišnici blizu Dunaja dne 21. maja, zapuščena starša, sestra, in štiri brate. — Janez Kurbos, posestnikov sin od Sv. Benedikta; zapuščena starša, dve sestri in dva brata-vojaka. Ljubi Bog, tolaži zapuščene starše, sestre, brate in sorodnike, in bodi malim sirotam Deklarjevimi dobri in usmiljeni oče. Janez Kurbos je bil odlikovan s srebrno svetinjo, upajmo, da jim je Kraljica majnika izprosila pri večnem sodniku vsem najlepše odlikovanje v nebesih! Sree Jezusovo pa nam vsem poplačaj te velike žrtve.

Življenje za domovino je dal dne 26. maja 22-letni mladenič Jožef Miško, edini posestniški sin iz Šentovca pri Slov. Bistrici. Prideljen je bil k napadalni patrulji, kjer mu je sovražna granata uničila življenje. Bil je postaven in pošten slovenski fant vesele narave. Vse ga je rado imelo, in vsak, ki ga je poznal, žaluje za njim. Nepozabljen Ti spomin!

Prišlo je pretresljivo poročilo, da je dne 7. junija padel, zadet od sovražne granate, na Južnem Tirolskem, izvršujoč svoja službena opravila, vrl vojak, c. kr. računski narednik I. razreda Jos. Magdič, doma iz C v e n a pri L j u t o m e r u. Blagi pokojnik je bil junak. To izpričuje pohvalno pismo naj-

višjega armadnega poveljstva, ki ga je dobil v vojski že leta 1914. Bil je tudi petkrat odlikovan in sicer s srebrno kolajno I. in II. razreda, potem dve bronasti medalji in zaslužni križec s krono. Rajni je bil mirnega, kremenitega značaja in vnet za znanost. Po lastni vidnosti in marljivosti v učenju je dosegel tik pred vojsko izpričevalo 6. gimnazijskega razreda in tudi izpričevalo za stenografijo. Govoril je razen slovenskega in nemškega še tudi italijanski in francoski jezik.

Zalostno vest so pisali tovariši Vertičevi materi pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža, da je njih edini sin dal življenje za domovino. Padel je na Sveti Gori pri Gorici dne 6. majnika. Alojz Vertič je bil v najlepšem cvetu svojega življenja, v 22. letu. Bojeval se je nad dve leti. Prvič je bil ranjen v Galiciji, drugič je bil ranjen na italijanski fronti. Ko je ozdravel, je šel zopet nad Italijana in tukaj mu sovražna granata ugasnila luč življenja. Bil je priden fant doma in zvest sobojevnik na bojnem polju. Bog mu daj sveti raj!

Oče Borovičjek pri Sv. Florijanu blizu Rogatec je dobil brzozav iz jubilejne bolnišnice na Dunaju, da je tam umrl sin-vojak Anton Plavčak (p. d. Borovičjekov).

V sree nas je zabolelo prežalostno poročilo vojne kurata, s katerim je obvestil Krevlovo družino v Trbovljah. Padel je zadet od mine na italijanskem bojišču dne 5. junija sin Blaž. Boril se je nepretrgoma že tretje leto na raznih bojiščih. Vest o njegovi smrti nas je zadela tem huje, ker je Blaž že tretja smrtna žrtev iz Krevlove hiše. Krevlova mamica so namreč vseh svojih sedem sinov vzgojili za cesarja. Najprvo smo izgubili Petreka, kateri je še aktivno služboval. Doma je bil navdušen Orel in tudi na odru smo ga večkrat videli. Že od prvih bojev v Galiciji ni o njem nobenega poročila več; skoraj gotovo je gališka zemlja popila njegovo kri. Smrt za cesarja je Vsemogočni odločil tudi drugemu sinu Janezu. Bil je od začetka v vojni kot topničar, odlikovan je bil z malo srebrno kot desetnik. Leto preje je prevzel doma lepo posestvo. Lansko leto meseca novembra smo dobili poročilo, da ga ne bo več nazaj. Najmlajši sin Tine se je tudi udeležil naše ofenzive lansko leto v Tirolah, pomagal je poditi polentarje, pri tem pa je dobil kroglo vkoleno in je sedaj edini doma. Trije se nahajajo še sedaj zdravi: najstarejši Jožef je nadporočnik, odlikovan že leta 1915. Naj bo še omenjeno, da je umrl lansko leto doma tudi oče teh vrlih fantov. Hudopreizkušena mati je sestra mil. g. arhidijakona konjiškega. Bog daj našemu narodu obilo takih mater!

Vsem padlim slovenskim žrtvam za domovino naj sveti večna luč!

Kmetske zahteve.

Vranski okrajni zastop je poslal na c. kr. prehranjevalni urad sledečo vlogo:

„C. kr. prehranjevalni urad

Dunaj.

Prišel je čas košnje, bliža se čas prve žetve. Kmet, delavec, meščan in vojak čakajo že težko na pridelke. Zito je že zaseženo, ko se loči od zemlje. Z naredbami se priganja kmet k mlavi brž po žetvi, da bi se odvišno žito dalo takoj erarju. Kmet strahoma gleda v bodočnost, ker se boji:

zadnjič moje ponižane ude na poti od Dukle do mesteca Felzövizköz na Madžarskem.

Nekega jutra pred odhodom me pride klicat moj konjar, naj bi šel pogledat svojega konja, ki se je menda čez noč nanovo prerodil, ker pobravava ležeč na hrbtu z vsemi štirimi v zrak.

Krog kljuseta je bilo zbrano lepo število gledalcev, katerih mnenja so se cepila na dve strani: Eni so se dušili, da brca konj v zadnjih sunkih na tem grešnem svetu; drugi, da je na starost v revmatizmu ponorel in se sedaj v preobračanju z breanjem premlaja.

Na razpotju smrti in konjskega preroda se nisimo mudili dolgo, ker nam je pokazala žival sama pravo, za me bridko pot — konjske smrti. Kljuse je pomolelo jezik na dolgo iz čeljusti, bele pene so mu privrele iz gobca, prekucnilo se je še na pravo plat, brenilo z zadnjimi nogami ter vzdihnilo izmučeno in hropeče, zadnjič v svojem revmatičnem življenju.

Gledalci so se smejali, ko je konj zadnjič in za vedno zinil na široko; mene pa je zabolela ta v smrtnem boju otrpla odprtina konjskih čeljusti na dnu srca, ker sem zdrknil tako kar z enim omahom iz visoke lestve ponosa ter se ustavil v ponižnosti cestnega prahu. Pa vam povem, da se nisem ril tudi po konjski smrti ne kot črv po madžarskem prahu, ampak sem se posilil na voz našega trenja in se vozil do že omenjenega mesteca Felzövizköz. To mestoce je majhno, radi prevladujočega židovstva še precej ličen kraj. Ležeče v Karpatih, je kar posejano z ličnimi vilami, ki so po večini vse last bogatih Abrahamovcev. Seve od mesteca danes ni več kamena na kamenu, ker je bilo prav do tal porušeno od naše artilerije v časih preloma ruske fronte pri Gorici. Ko smo bivali mi tamkaj po umiku iz tretje bitke, je bilo naftačeno polno židovskih beguncev iz Grolje. Mudili smo se v njem nad 8 dni.

V tem času sem lazil po ulicah in zašel nekega predpoldne prvič in menda zadnjič v židovsko sinagogo (molilnico). Vratar mi ni branil vstopa gotovo v trdem prepričanju, da sem tudi jaz Abrahamove veroizpovedi, ker imam precej zaključkan nos. — Kratkotomalo, zmuzal sem se v svetišče in stal na sredini molilnice med samimi strogovernimi židi.

Sinagoga je bila lična stavba z mogočno kupolo. Notranjščino je delila lesena, izrezljana, visoka ograja v dva dela. Na levi strani od vhoda so tičale za pregrajo ženske z otroci. Otročad je vikala v vseh mogočih glasovih; ženske pa so šumljale kot čebele in polukavale skozi luknjice ograje na desno stran, kjer so bili zbrani sami dolgobradati židje v črnih, dopetnih kaftanih.

Preko glave so imeli potegnjene belo-črne molilne plašče, na sredini čela privezane kockaste, črne tablice (v teh tablicah je baje 10 zapovedi), krog levece pa so si ovijali črne jermene. Mustačasti kot pošasti, oblečeni kot čarovniki, so držali vsi odprte debele knjige, moleči iz njih momljajoč v globokih priklonih. Otroški cvik in ženski šepet na levici; na desnici egiptovski čarovniji podobni prizori...

Mraz me je spreletel pri tem pogledu. Moleči židje so me pogledovali po strani ter namigavali nekako skrivnostno drug drugemu. Oddrsal je eden v smeri proti omari v kotu ter se mi je približal z molilnim plaščem, z načelno tablico, jermenom in knjigo. Pošasti vsiljive! Smatrali so me za svojca, ki išče v sinagogi dušne utehe, a mu manjka za molitev potrebna „meštrija.“

Sem odmigaval z roko, da ne bom molil z njimi, pa ni nič pomagalo; žid mi je hotel vsiliti molilno orodje.

Če že imam veliko na vesti, krščanstvo pa še le nisem zatajil nikdar! To židovsko nasilstvo mi je presedalo, skozi duri nisem mogel, ker jih je stražil zaklenjene vratar. Pomagal sem si iz kristjanotajst-

vu bližnje priložnosti, kot bi bil menda storil vsak kristjan: pokrižal sem se na dolgo in široko!

Kako, kedaj in v kakem spremstvu sem zašel na plano, pod milo, tudi kristjane krijučo nebo, mi še je danes uganka. Čul sem, da je nekdo zaloputnil jezno za menoj vrata. Iz sinagoge je puhtel po mojem odhodu mesto vnete molitve živahen prepir v nizkih in žensko-visokih glasovih.

Že marsikaj mi je odpustil dobrotljivi Bog na tem svetu, samo od judovske strani domnevanega židovstva mi ne bo treba zameriti. Saj sem se otresel pošteno drugoverskih skušnjav s samim znamenjem sv. križa.

Po tem nezabnem doživljaju v sinagogi sem nameril svoje korake že krulečega želodca naravnost v naše stanovanje. Naš polkovni štab se je bil nastanil v hotelu na sredini glavnega trga. Mi smo prebivali v I. nadstropju, v pritličju pa je lastnik hiše krčmaril. Vojaštvo je pod nami malo preveč slišno poplajnjevalo osušena grla. Radi tega je ukazal naš zadrezasti oberst gostilno brezpogojno zapreti. Postavil je na cesto pred gostilniška vrata stražo z nasajenim bajonetom in poveljem: Zabraniti vsakemu ne le vstop, ampak celo pot mimo krčme!

V na višji ukaz zaprti in zastraženi gostilni smo obedovali že omenjenega dne v sobani 1. nadstropja. Tako bolj proti koncu tedaj še bogatega kosila je nekaj močno zaropotalo po stopnicah. Slišati je bilo bobljavi prepir iz židovskih in krščansko ubranih ust. Prepirljivca sta sē med truščem in kregom ustavila pred vrati naše obednice.

Naš oberst je nakremžil obraz v vseh za jezo prikrojenih gubah in odposlal adjutanta z menoj pogledat, kdo bi se drznil motiti obed samega gospoda obersta.

(Dalje prihodnjič.)

1. Da se mu premalo živeža pusti za naporno delo, kajti kmet nima osemurnega delavnika, ampak dela po 16 ur in še več in še ob nedeljah naj bi delal.

2. Kmet se boji cenitve pridelka na njivi, ker iz skušnje ve, kako zgrešene so gostokrat take cenitve.

3. Kmet se boji, da bodo za njegove pridelke dobičke vlekli za mali trud drugi, ker so najvišje cene za kmetijske pridelke pri kmetu prenizke z ozirom na stroške in z ozirom na cene blaga, kojega mora kmet kupovati.

Prosi se torej v smislu občne in ne samo le kmetijske koristi, naj se pusti kmetu prostost pri mlavlju in naj se ne odvzame žito takoj po mlavlju.

Seno, krompir, zlasti koruza, naj ostane še v kmetijski shrambi in se naj vzame sproti za potrebo, da se ne bo toliko blaga pokvarilo v zalogah.

Pridelkom se naj določi primerna cena, da ne bo kmet oškodovan in pri tem še proglašen za oduhuha in od meščana osovražen. Kmet vendar ni navijalec cen in on ni kriv, da pride njegov pridelek tako drag v roke konsumenta (kupovalcev).

Če bo kmet propadel, potem bo slaba za vse stanove.

Dobro bi bilo, da bi se tudi drugi okrajni zastopi oglasili v tem smislu ter se potegnili za našega kmeta.

Razne politične vesti.

Avstrijski državni zbor je imel v torek, dne 26. junija, sejo, v kateri se je predstavilo novo ministrstvo. Ministrski predsednik dr. vitez Seidler je podal izjavo nove vlade, ki je bila prav kratka in v kateri se je povdarjalo, da je sedanja vlada le začasna. Vitez Seidler je prosil zbornico, naj reši v prihodnjih dneh mali delovni načrt državnega zbora. Obenem je obljubil, da se bo nova vlada resno pečala z vprašanjem preskrbe z živili in s premogom. Ko bo vlada rešila svojo nalogo, bo napravila prostor novi, in sicer stalni vladi, kateri bo tudi pripravljala pot. Vodja finančnega ministrstva Wimmer je poročal o finančnih načrtih začasne vlade. Davek na vojne dobičke se bo uredil tako, da bo res zadel tiste, ki so si v vojnem času nakopičili velike dobičke. Dosedanji davek na vojne dobičke se bo zvišal za 15% in se bo naložil vsem, ki so imeli v vojnem času večje dohodke. Vse eno je, kakšen je bil vir takih dohodkov. Ta davek bo torej zadel tudi tiste osebe, ki so z draginjskimi dokladami ali z večjim delom več zaslužile kot v dobi pred vojsko. O začasnem proračunu je poročal poslanec dr. Steinwender. Razprave so se udeležili zastopniki vseh državnoborskih strank. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril načelnik dr. Korošec, ki je izjavil, da bodo Jugoslovani z ozirom na spremenjeni politični položaj glasovali za državne potrebe, da more sedanja vlada svojo nalogo hitreje izvršiti. To storimo posebno radi tega, ker upamo, da bo tudi država izpolnila dolžnost ter da pripravljamo vlado, ki bo preosnovitev Avstrije sprejela v svoj program. Upanje na bodočnost nam narekuje, da glasujemo za proračun. Rane, ki so jih dobili Jugoslovani v tej vojski, so težke in globoke. Čez jugoslovansko ozemlje teče morje solz in krvi. V tem za Jugoslovane tako težkem času hočejo njegovi zastopniki pokazati ljudstvu, da do zadnjega hipa niso izgubili upanja, da se izboljšajo naše razmere, upanja, da se Jugoslovani bližamo uri svobode in samoodločitve ter da se s krepkimi koraki približujemo svobodni, združeni domovini. Vlada mora pripravljati tudi tla za ljudski mir v notranjosti države, zakaj to je podlaga za splošni ljudski mir. Zdi se, da že prihajajo prvi glasniki za svetovni mir v deželo. Zatrdo upamo, da vlada ne bo delala ovir želji mučenih narodov. Svoje upe stavimo posebno v pravico ljubečnosti našega vladarja in v njegovo prizadevanje za mir. Iz teh razlogov bodo Jugoslovani glasovali za državne potrebe. Krščanski socialci Parrer je obsojal način rekviriranja kmetijskih pridelkov. Večkrat se vzame malim posestnikom edino in najdragocenejšo blago, kar ga imajo. Govornik je obsojal razne „centrale“ in jih je imenoval „židovska društva“. Te centrale delujejo samo za svoj lastni dobiček in ne za ljudski blagor. Slabo gospodarstvo teh central odvrača ljudstvo od domoljubnega mišljenja. Zavračal je očitke, kakor da kmetstvo ljudstvo odira in draži. Kmetstvo ljudstvo je v sedanji vojski doprineslo največje žrtve za domovino. Stajerski krščansko-socialni poslanec Huber pa je imenoval razne centrale „centrale oduhušstva“. Ko je govorilo še več drugih govornikov, se je glasovalo. Začasni proračun je bil v drugem čitanju sprejet z 292 proti 150 glasovom. Proti so glasovali socialni demokratje, Čehi in Ukrajinci. Včeraj, v sredo, se je vršilo tretje čitanje začasnega proračuna in razprava o podaljšanju poslanskih mandatov.

Nemškoliberalni poslanci že zopet kažejo svoje protikatoliške rogove. Dunajski poslanci Omer, Hock, Kuranda, Friedmann, Zenker in drugi so vložili v državni zbornici predlog o zakonskem pravu, o vodstvu krstnih, poročnih in mrtvaških knjig. Nemški liberalci zahtevajo, naj se sklepanje in ločitev zakona preuredi po novodobnih in svobodomiselnih načelih in naj se sv. Cerkvi odvza-

me oblast nad zakonom, ki je zakrament katoliške Cerkve. Tako bi ti ljudje zopet radi pričeli z bojem proti katoliški Cerkvi. Katoličani se ne brigamo, kako sklepajo judje, protestanti ali brezverci svoje zakone. Kaj jih potem briga zakon katoličanov! Kršč. socialci si bodo morali dobro pogledati poslance, s katerimi bi naj kot tovariši sedeli v nemškem bloku.

Na Hrvaškem je treba novega bana. Vse hrvatske stranke so nezadovoljne z ogrsko vlado in zlasti, ker je grof Eszterhazy izbral Ogra grofa Zidija za hrvatskega ministra in ne kakega hrvatskega rojaka. Banske čast je vlada ponudila nekaterim uglednim hrvatskim politikom, ki pa je niso hoteli sprejeti. Novejša poročila iz Budimpešte pravijo, da so se pogajanja med ogrsko vlado in hrvatskimi političnimi strankami tako končala, da bo menda za bana imenovan 50letni poslanec Anton pl. Mihalovič, za hrvatskega ministra pa načelnik deželnega oblasnika v Bosni dr. Karel Unkelhäuser. Oba sta že pozvana na Dunaj k cesarju. Nova hrvatska vlada bo imela nalogo, da izvede za hrvatski sabor volilno preosnovo.

Novo ogrsko ministrstvo najbrž ne bo imelo postlane svoje poti z rožicami. Za se nima večine, ker grof Tisza trdno drži svojo večino za sebe. Zelezni mož se bo skušal maščevati, da je moral kot minister iti v penzijo. Vlada bi rada spravila pod streho šestmesečni začasni proračun in volilno preosnovo kakor jo želi cesar. Tiszova večina pa hoče vladi dovoliti samo štirimesečni začasni proračun, o nameravanem razširjanju volilne pravice pa noče nič slišati, ker bi potem odklenalo politični moči madžarskih grofov in bi prišli v državni zbor poleg večjega števila ljudskih zastopnikov tudi močnejše zastopani Slovani in drugi ogrski narodi. Vlada grozi, da bo v slučaju, če večina ne sprejme volilne spremembe, zbornico razpustila in razpisala nove volitve, ki bi bile meseca oktobra ali novembra.

Avstrija je odkritosrčna prijateljica Poljske. List „Gazetta Wicczorna“ je dobil od dunajske veleugledne osebe o vojnih ciljih Avstrije sledeče podatke: Odkar je Poljska osvobojena ruskega jarma, je ostala Avstrija zvesta svojim načelom, in je odklonila vse misli in načrte glede priklonitve Poljske k naši državi. Pri nas ni toliko prijateljev priklonitev kot v nemških vladnih krogih. Mi smo naravnost in gospodarski prijatelji samostojne Poljske in sigurnost poljske države je v interesu Avstrije.

Kakor znano, so bili v Nemčiji živeči Poljaki v narodnem oziru popolnoma brezpravni. V Solah se je učilo vse v nemškem jeziku, še celo veronauk v najnižjih razredih ljudskih šol. Sedaj je pa po poročilih iz Berolina izdalo naučno ministrstvo naredbo, ki določa, da se bo odslej naprej vršil pouk iz veronauka v poljskem jeziku in sicer v vseh tistih krajih, v katerih prebivajo Poljaki. Nekaj je že. Drugo bo pa že menda sledilo.

Italijansko bojišče.

Na južnotirolskem bojišču se v odseku pri Suganski dolini neprestano vršijo vroči boji za posamezne obmejne postojanke. Kakor je iz naslednjih poročil razvidno, so se v teh bojih zopet posebno proslavili naši slovenski junaki. Dne 25. junija so od delki cesarskih strelecev južno od Suganske doline odvzeli Italijanom dele postojank, ki so v zadnjih bojih ostali v sovražnih rokah. Na tem prostoru so naši zadnje dni vjeli 1800 mož, med temi 44 laških častnikov. Na Koroškem so se pri prelazu Plöcken vršili živahni boji min. Na primorski fronti nič posebnega.

Slovensko junaštvo na tirolski fronti.

Dan 19. junija je bil za slovenske vojake, ki stojijo na laški visoki planoti „Sedem občin“, dan izredne slave. Glavni prostor najhujših bojov je bil obmejni greben blizu Suganske doline in sicer na gori Kampigoletti. Laški general Mambretti je že pred dnevi povzročil izkrvavenje cele vrste laških najboljših polkov, predvsem bataljonov Vestone, Basano in Mercantur. Brigada Piačenza sama je izgubila dne 15. junija 3000 mož pred Kampigoletti. Sedaj juriša neki alpinski bataljon, ne prodre in mora nazaj v našem infanterijskem ognju. Tu pride v svojo nesrečo v jurišajoča bataljona Mercantur in Basano, ki streljata na alpince, nahajajo se torej v križnem ognju in končno udarijo vsi trije bataljoni in še lastna italijanska artilerija. Od tu dalje ni več nobenega napačnega napadanja in bataljon za bataljonom juriša proti Kampigoletti. Premoč postaja silna. Na Kampigoletti stoji lovski bataljon Stajercev in Slovencev v železnega zbora. Ti možje so na dosedaj nerazvozljan način prestali na svoji mali skalni kopi 24urni bobneči ogenj, prenesli vse zamenjave in nove napade svežih jurišajočih čet, ko so streljali hladnokrvno in niti potem niso odložili svojega orožja, ko so bili naskakovani od šestkratne premoči spredaj za hrbtom in od strani, torej ko so bili skoro popolnoma obkoljeni. Niso se držali samo, da je bila črta vzpostavljena, marveč so pomagali s svojim vztrajanjem vzpostaviti jo. Sodilo se je, da so že vsi izgubljeni, ali s svojo brezprimerno živostjo, ki je bila v resnici boj levov, so napravili mogo-

če to, kar se zdi nemogoče in vrhu vsega tega so bili to eni in isti, pred katerimi so krvaveli Mambrettijevi bataljoni že prve dni. Mi stojimo trdno na visini 2089, to je Kampigoletti in istotako trdno vzhodno visine 2081. Za sedaj je pač obmejna gora Cima Dieci (južno od mesta Borgo) za generala Mambrettija še presneto daleč.

Slovenski junaki v tirolskih gorah

S tirolskega bojišča poročila F. Svenšek iz Sedlaška pri Ptuj dne 19. junija to-le:

Ker so Lahi dne 10. t. m. v višinah „Sedem občin“ od mesta Asiaga pa do Arsiera brez vspeha napadali naše postojanke, so včeraj (dne 18. junija) že zopet z vso silo jurišali na naše čete. Grozoviti topovski ogenj se je začel ob 8. uri zjutraj in trajal ves dan brez najmanjšega odmora. Sele v večernem mraku si je upala sovražna pehota napasti naše razsute jarke. Ljuti boj se je razvnel, mož proti možu je zastavljal svoje moči in se z največjo hrabrostjo bojeval za blagor domovine. Poldrugo uro je vsak posameznik vstrajal v najhujših trenutkih in končno se nam je posrečilo pokositi sovražne jastrebe, preostali pa so pri godbi našega vrlega topništva izgubili v svoje brloge. Čeravno Lahi niso dosegli prav ničesar, vendar so se boji z vso silo nadaljevali še tudi drug dan. Tudi v teh bojih so pokazali Slovenci svoj pogum in hrabrost. Bodimo torej ponosni na svoj slavenpolni slovenski narod, katerega sinovi so najtrdnější steber Avstrije in drage nam rodne domače grude.

Slovenski Stajerci in Korošci ob Soči.

Od vseh strani dobite poročila, samo od našega gorskega polka s planinkami pod vratom in perjem za kapo nikoli nič ne pride. Res je, da so večinoma samo Korošci pri polku, pa vendar nas slov. Stajercev tudi ne manjka, posebno iz slovenjgraškega okraja jih je mnogo. Pri deseti soški ofenzivi se smo tudi mi junaško postavili. V našem odseku ni polentar nikjer prišel naprej. Zato je bil naš polk od presvitlega cesarja posebej pohvaljen.

Se nekaj moram poročati: Skozi 30 mesecev te vojske nismo nikoli slišali slovenske pridige, čeravno je pri polku skoraj polovica Slovencev. Prejšnji naš gospod kurat ni umel nič slovenskega. V začetku aprila pa je prišel k nam kot vojni kurat č. g. Peter Jurak in od takrat imamo vedno tudi slovenske pridige zraven nemških. Ta gospod si je znal takoj pridobiti zaupanje in spoštovanje pri moštvu in pri častnikih. Radi njegove ljubeznivosti, požrtvovalnosti in vesele narave ga ima vse rado. Za časa 10. laške ofenzive smo ga videli vedno na obvezovališču veselega in prijaznega do vsakega. Smehljajočega obraza je hodil okoli tudi v bobnečem ognju. Zato je tudi v zadnjem času dobil duhovniški zaslužni križec na belo-rdečem traku in Karlov križec; od poprej že ima častni križec II. vrste od Rdečega križa in pa pohvalno priznanje.

Rusko bojišče.

Vzhodno od Lvova in sicer na črti Brzezani-Zborov-Tarnopol, traja že skoro teden dni precej močen artilerijski ogenj, ki se je razvnel nekateri dne do velike ljutosti. Infanterijski napadi niso sledili. Tudi v Voliniji in v Bukovini (pri Kirlibabi) je bilo artilerijsko delovanje prav živahno; prišlo je tudi do spopadov patrolj. Ruska vlada in vojaškodelavski svet, ki nadzoruje delovanje začasne vlade, sta mnenja, da bi bila primerna ofenziva ruske armade. Ali pa bo pri sedanjih razmerah to mogoče, je veliko vprašanje.

Nered in nemiri v Petrogradu.

V Petrogradu je začasna ruska vlada in vojaškodelavski odbor sklenil, naj ruska armada prične zopet z ofenzivo. Vsled tega sklepa so nastali v Petrogradu in drugih ruskih mestih veliki nemiri. Na izredno številno obiskani skupščini vojakov-pristašev miru je bila dne 21. junija sprejeta resolucija, ki pozivlja k manifestaciji proti vladi na dan 23. junija. Dan pozneje so bili po hišah nabiti sledeči lepaki: „Kapitalisti, ki žele nadaljevanje vojne, povečajo draginjo in bedo ter silijo k protirevoluciji. Začasna vlada očito podpira moč pristašev vojske in meščanov. Naše potrpljenje je pri kraju. Naznaniti moramo svoje želje in zahteve. Zato pozivljamo vojake in delavce, naj pridejo na ulice s klici: Doli z dumi! Doli z meščanskimi ministri! Doli z neredom! Doli z vojno! Dajte nam kruha! Mi hočemo mir in prostost!“

Na drugih bojiščih.

Na rumunski fronti ni pomembnejših bojov. Edino letalci mečejo na obeh straneh vžigalne bombe na dozorelo žito. Vojaštvo na naši kakor na ruski strani hiti spravljati požeto žito v shrambe, da ga obvaruje pred vžigalnimi bombami. Sicer pa je na Rumunskem obsejanega letos le malo žitnega polja in še tistemu žitu, ki je vsejano, je suša zelo škodovala.

Na francoskem bojišču hudi artilerijski boji v Flandriji in močni francoski infanterijski navalni na nemške postojanke v zahodni Sampanji, ki so pa bili brezuspešni. Na ostalem delu fronte hudi artilerijski boji. Francoska zbornica je dovolila vladati 15 milijard frankov za nadaljevanje vojske do konca leta 1917.

Na macedonskem bojišču hudi artilerijski boji na celi fronti, zlasti ob reki Crni in ob reki Strumi, kjer so se tudi vršili infanterijski spopadi, ki so za Bolgare ugodno potekli.

Na turških bojiščih razen spopadov med Angleži in Turki v Mezopotamiji severovzhodno od Bagdada nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Grčija bo napovedala Turčiji vojsko?

Grčijo imajo sedaj naši neprijatelji popolnoma v svojih rokah. Prejšnji grški kralj Konstantin se je preselil v Svico, sedanjí kralj Aleksander je kralj bolj po imenu, sicer pa je pravi vladar Grške četverosporazumov general Jonnart. Poročila iz Aten javljajo, da bo sedanje Zaimisovo ministrstvo odstopilo in da bo za novega ministrskega predsednika imenovan znani prijatelj četverosporazuma Venizelos. Poročila iz Carigrada naglašajo, da je pričakovati vojne napovedi Grčije Turčiji. Grško poslaništvo v Carigradu je baje že dobilo potrebna navodila za prekinjenje zvez s Carigradom. Torej namesto miru še ena nova vojna napoved!

Tedenske novice.

Birmovanje v slovenjebistriški dekaniji. Letošnje tretje apostolsko potovanje je privedlo dne 16. t. m. prevz. knezoškofa v slovenjebistriško dekanijo, v kateri so se mudili do dne 19. t. m. Njihovi govori so se kaj lepo prilagajali sedanjim razmeram in potrebam. Govorili so na Gornji Polskavi v soboto, 16. t. m. o treh kruhkih: o vsakdanjem kruhu, božji besedi in Evharistiji; v Slov. Bistrici v nedeljo, dne 17. t. m., o imenitnosti, čistosti in vrednosti človeške, od Boga Očeta ustvarjene, od Boga Sina odrešene, od Boga Sv. Duha posvečene, edine, neumrjoče duše; v Makolah v ponedeljek, dne 18. t. m., o angelih kot naših varuhih v vseh okolnostih življenja; v Poljčanah, dne 19. t. m., z ozirom na bližajoči se praznik presv. Krvi Kristusove: zakaj in kako naj častimo presv. Kri. Naj bi nas kakor milosti Sv. Duha, tako tudi njihove besede potrjevale in ohranile na potu čednostnega življenja! Birmancev je bilo skupno v celi dekaniji 2443: na Gornji Polskavi 302, v Slov. Bistrici 1073, v Makolah 537, v Poljčanah 531.

Duhovniške vesti. Župnijo Podčetrtek je dobil č. g. Ivan Bosina, kaplan pri Sv. Martinu na Paki. Za provizorja k Sv. Križu nad Mariborom pride č. g. M. Gaberc. — V ponedeljek, dne 25. t. m., dopoldne je bil v mariborski stolnici inštaliran za častnega kanonika č. g. Jakob Hribernik, dekan v Braslovcah.

Viško odlikovanje. Naš cesar je povzdignil v viteški stan našega Stajerskega rojaka dr. Ivana Zolgar, oddelnega načelnika v ministrskem predsedstvu na Dunaju.

Delo organizacije obmejnih Slovencev. Od Sv. Križa nad Mariborom se nam piše: V nedeljo, dne 24. t. m., se je vršila pri naš vелеpomembna domoljubna slavnost. Ob priliki občinskih zborov posojilnice, bralnega društva in Slovenske Straže so se v obilnem številu navzoči gospodarji in gospodinje, dekleta in mladeniči, poslovlili od priljubljenega svojega voditelja, preč. g. župnika A. Kocbeka, ki odhaja v Gornjo Radgono. Celi prireditvi je predsedoval g. župan Galunder. Velezanimiva so bila poročila o delovanju posojilnice in obeh društev. Posojilnica je v letu 1916 napravila nad 450.000 K prometa, vloge znašajo čez 100.000 K, rezervni zaklad čez 6000 K. Delovanje bralnega društva je bilo omejeno na čitanje knjig in časopisov, pač pa je isto vneto delovalo za namene, ki so v zvezi z vojsko, zlasti za vojnosciskovalne namene, za Rdeči križ itd. Pri tem delu je sodelovala podružnica Slovenske Straže. Po poročilih so se izvolili novi odbori. Nato je govoril nadrevizor Pušenjak, ki je razpravljaval o nekaterih važnih gospodarskih vprašanjih ter se v imenu cele organizacije, v imenu vseh pri Sv. Križu delujočih organizacij in v imenu občine poslovlil od odhajajočega g. župnika in se mu zahvalil za njegovo delo za probujo naroda. V imenu pevskega zbora in Marjine družbe so se zahvalila dekleta, poklonila v spomin lepe šopke in krasno darilo svojemu pevovodju. Ginjen se je zahvaljeval g. župnik za te izkaze ljubezni in bodril vse k nadaljnjemu delu v organizacijah. Pevski zbor, ki je med zborovanjem zapel par lepih narodnih pesmi, je s cesarsko pesmijo zaključil lepo slavlje.

Izmenjani invalidi. Iz ruskega vjetništva bili med drugimi izmenjani še tudi sledeči invalidi 87. polka: Rudolf Zajc, Anton Tomšič, Alojzij Srebotnik, Jožef Zagoričnik in Anton Bašnikar.

Odlikovanja slovenskih junakov v Voliniji. Na severovzhodni bojni fronti so odlikovani z železnim križcem na traku hrabrostne svetlinje sledeči podčastniki: četovodja Martin Ban iz Sromelj pri Brežicah, česetnik Karel Suta od Sv. Boltenka v Sl. g.,

desetnik Franc Poličnik iz Savinjske doline, poddesetnik Franjo Zorec in pešec Blaž Sagadin, vsi od pešpolka št. 87. Iskrene pozdrave iz daljne Volinije!

Prevažanje mrličev po železnici je vojaška oblast za čas od 1. junija do 1. oktobra iz sanitarnih ozirov prepovedala. To velja za bojno in etapno ozemlje in za mrličev vojakov. Enako je c. kr. deželna vlada za omenjeni čas prepovedala prepeljavanje mrličev civilnih oseb.

Deželne doklade. Cesar je potrdil sklep Stajerskega deželnega odbora z dne 11. aprila f. l., po katerem se bodo na Stajerskem v drugi polovici leta 1917 pobirale deželne doklade na direktne davke in sicer: 60% doklada na zemljiški in hišnorazredni davek, 5% na davka oproščene nove stavbe v Gradcu, istotako na pridobitno podjetij, ki so dolžna polagati javne račune, na rentnino, nadalje 66% doklade na splošni obrtni davek (tudi na obrtni davek krošnjarjev). Pobirala se bo tudi 10% doklada na vžitnino od mesa, 60% doklada na vžitnino od vina in sadjevca, ki se toči v gostilnah; v Gradcu pa se bodo na ta davek naložile še izvanredne doklade. Nadalje se še bo pobirala kot izvanredna doklada 10% dodatek na direktne davke, ki so podvrženi deželnim dokladam (izvzet je hišnonajemniški davek in splošni obrtni davek IV. razreda), t. j. na zemljiški davek, na hišnorazredni davek, 5% davek na davka oproščene nove stavbe v Gradcu, na pridobitno podjetij, ki so dolžna polagati javne račune, na rentni davek, na splošni obrtni davek od I. do III. vrste z obrtnim davkom na krošnjarstvo vred.

Uradni šimelj. Dan za dnevom se množijo pritožbe, da se vloge ljudstva na razne urade prav počasi rešujejo. Če prosijo kmetje za vojaške konje in vojaške delavske oddelke, še odgovora ne dobijo; če prosijo družina za preskrbnino, ki ji gre po postavi, mora čakati mesece in mesece; če prosijo za semensko žito, dobiš odgovor še le tedaj, ko je že davno prepozno za posetev. Krivo je to, ker morajo iti po stari navadi akti iz ene pisarne v drugo, iz Maribora v Gradec, iz Gradaca na Dunaj in predno pridejo zopet nazaj, je navadno že vse prepozno. Potrebno je, da se temu uradnemu šimelju da ovska, kakršnega dobi konj, ki noče vleči.

Pet milijard 6. vojnega posojila. Kolikor je dosedaj znano, je bilo v Avstriji podpisanih okroglo 4909 milijonov kron 6. vojnega posojila, torej približno za pol milijarde več kot 5. vojnega posojila.

Slovenska služba božja na Dunaju se vrši odslej vsako nedeljo in praznik v II. okraju, Annagasse, v cerkvi sv. Ane, dohod od Kärntnerstrasse, ob 4. uri popoldne. Dunajske Slovence in Slovenke lepo vabimo k obilni udeležbi!

Prihodnja petkova „Straža“ izide radi praznika še le v soboto, dne 30. junija.

Gospodarske novice.

Za našega kmeta. Naprošen od svojih tovaršev, se je slovenski poslanec Jarc v proračunskem odseku državnega zbora prav toplo zavzel za našega kmeta. Povedal je v svojem govoru, da je uvedba najvišjih cen za kmetijske pridelke zmanjšala pridelovanje in ne pomnožila. Povrh tega je naš kmet pri določitvi cen zastavljen za ogrskim. Na Francoskem in Angleškem je država kmetu zagotovila za več let najnižje cene, pri nas kmet, ko seje ali sadi, niti od daleč ne ve, ali se bo izplačal njegov trud ali ne, ker mu uradnik pri zeleni mizi določa ceno. Položaj kmetijstva je obupen. Mesa bo letos dovolj, ker bo žalibog kmet prisiljen radi pomanjkanja krme prodajati živino. Vrh tega se kmeta zaradi navijanja cen priganja na tak način, da je v ljudstvu omanjano zaupanje v pravico. Če je naš kmet kaznovan, ko proda vino po 1.60 K do 2 K, iz zapuščine grofa Stürgkha pa je sodišče prodajalo novo vino, ki mu je določilo najnižji ponudek 3 K, in so gnali kupci ceno do 6 K za 1 liter. Poslanec Jarc je konečno v svojem govoru povdarjal sledeče: Slovenci smo narod, ki je bil vedno za državo. Če se računata na naše sodelovanje, se mora izpremeniti cel način državne uprave. Iz zatiranih narodov morajo postati enakopravni narodi. Predlagal je naslednjo resolucijo: 1. Pri določevanju cen za kmetijske pridelke (žito, vino, seno itd.) naj vlada gleda na to, da pri nas cene ne bodo nižje kakor na Ogrskem. 2. Država naj pripravi splošno agrarno preosnovo, da se poveča pridelovanje in dobe invalidi ob vrnitvi v domovino zemljišča v last. 3. Škoda, ki jo delajo vojaški oddelki po poljih in gozdih, naj se natanko ceni in takoj povrne. 4. Beguncem se naj da splošno begunska podpora in ne samo tistim, ki so v barakah. Kar se jim je rekviriralo, ko so morali bežati, se naj takoj plača. Predloži se naj postava, po kateri je država dolžna plačati vso škodo vsled vojske. 5. Prisiljenim, stanovati na določenem kraju, ki niso niti obsojeni niti v preiskavi, se naj takoj dovoli, vrniti se v domovino.

Popisovanje zemljišč. Od verodostojne strani se nam poroča, da je popisovanje zemljišč sedaj v polnem teku. Oblast je računala, da bo dobila s tem popisovanjem trdno podlago za letošnje rekviriranje žita in krompirja. A že sedaj se je pokazalo, da se bo popisovanje končalo z veliko zmešnjavo. Seznanji parcel so n. pr. popolnoma zmešani, mnoge parcele niso pripisane pravim lastnikom, vpoštevale se niso povsod posestne spremembe zadnjega časa, am-

pa, se je mnogokje kot podlaga vzela zastarel parcelni zapisnik, da se je tako delo olajšalo. Uradni popisovalci so zemljišča zelo raznoliko uvrščali. V neki občini je popisovalec, uradnik iz mesta, uvrščal tudi slabe hribovite njive, v drugi in tretji razred, namesto v petega, dasiravno se je ob času popisovanja videlo, da posestniki od nekaterih setev niti semena ne bodo dobili. Več popisovalcev ni razločevalo ječmena od pšenice in ne ovsu od rži itd. Kako more biti tako izvršeno popisovanje prava, z drava in točna podlaga za rekviriranje? Zmešnjava pri popisovanju bo kriva mnogega razburjenja pri zahtevanju kmetijskih pridelkov. V mariborskem okraju bo to popisovanje zemljišč stalo, kakor vemo iz gotovega vira, nad 40.000 K. Ali ni škoda lepih tisočakov?

Novo žito in mlinske karte. Mnogi mislijo, da ne smejo novega žita dati prej na mlin, dokler se ne bo popisalo žitnih zalog. To mnenje ni pravo. Žito vseh vrst letnice 1917 se sme dati na mlin in sicer tako kot staro žito. Zupan mora na mlinsko karto zapisati, koliko kilogramov novega žita želi posestnik dati v mlin.

Mlačva prosta. Po nekod so razširjene govoriče, da kmetje letos ne bodo smeli pristo mlatiti svojega žita in ne istega sami meriti in spravljati v shrambe, ampak da bodo to delo nadzorovali vojaki. To ni res. Mlačva in spravljanje žita je popolnoma prosto. Kmet lahko žito omlati, kadar hoče in kakor hoče. Žito sme tudi odslej sam spravljati in ni treba za to nikogar vprašati. Seveda mora biti shranjeno žito tako, da se ne pokvari.

Zopet manj moke! Urad za ljudsko prehrano je zopet znižal dnevno količino moke za osebo in sicer od 200 gramov na 175 gramov, za težke delavce pa od 300 na 250 gramov. Dvomimo, da bi s tako skromno množino moke mogli kmetjski ljudje shajati.

Promet s senom in slamo. Okrajna glavarstva so glede prometa s senom in slamo izdala še več podrobnih določil kot izpopolnitev vladne naredbe, katero smo objavili v zadnji številki „Slov. Gospodarja.“ Glavna določila teh uradnih odredb so: 1. Ves pridelek na senu in slami leta 1917 je državi v korist zaplenjen. Zaplenjena krmila se torej ne smejo niti podelovati, pokrmiti, niti prostovoljno ali prisilno prodajati, če se ni to izjavilo izrecno kot dopustno (glej točko št. 2). Pravna opravila, ki nasprotujejo tej prepovedi, so neveljavna. Posestniki zaplenjenih množin senu in slame morajo skrbeti za njih ohranitev. 2. Ne glede zaplembe smejo: a) posestniki svojo slamo porabljati kot skladno slamo; b) posestniki senu in slame s svojim senom in svojo slamo v dopuščeni izmeri krmiti svoje domače živali; c) kmetovalci od lastno pridelanega senu in slame k večjemu 5 met. stotov na dan prodati drugim kmetovalcem v krajevni občini, v kateri so pridelali blago, proti prijavi pri občinskem predstojniku; d) posestniki vinskih trt in sadnega drevja porabljati slamo za privezovanje trt in sadnega drevja; 3. Porabniki morajo potrebitno na senu in slami, katero ne morejo do prihodnje košnje in žetve iz svojega lastnega pridelka pokriti, prijaviti do najkasneje dne 1. avgusta 1917 pri občini. Občine morajo te prijave pregledati in potem potrebitno na senu in slami, ki se ne more pokriti iz pridelka v občinskem ozemlju, do najkasneje dne 15. avgusta 1917 naznaniti naravnost deželnemu mestu za krmila, oddelek za seno in slamo, v Gradcu, Burggasse št. 1. 4. Cene senu in slami se bodo razglasile pozneje. 5. Posestniki travnikov, deteljšč in lucernskih deteljšč so dolžni jih pravočasno pokositi. Kot posestniki se smatrajo tudi zakupniki in drugi užitni upravičenci. Posestniki, kateri ne morejo sami pravočasno dovršiti košnje, so dolžni, naznaniti to občinskemu uradu. V tem slučaju ter tudi tedaj, če se košnja v od političnega okrajnega oblastva določenem roku ni izvršila, mora občina izvršiti košnjo na stroške in nevarnost posestnika. V ta namen se more poslužiti njegovih gospodarskih prostorov ter sredstev njegovega obratovanja. 6. Posestniku, kateri se brani oddati zaplenjene zaloge senu in slame, jih more politično okrajno oblastvo prisilno odvzeti. 7. Prestopke tega ukaza kaznujejo, ako dejanje ne spada pod ostrejšo kazen, politična okrajna glavarstva z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev. — Da ljudje ne bodo krivo poučeni, je torej dovoljeno, da sme vsak za svojo lastno živino prihraniti seno, kolikor ga bo sploh rabil in mu tega seno in slame nihče ne sme odvzeti. Ker pa je letos mnogo, posebno manjših posestnikov, ki jim bo vsled suše silno primanjkovalo živinske krme, naj to takoj javi pri občinskem uradu in naj prosi za potrebno seno in slamo. Občine pa naj prošnje takoj pošljejo v Gradec.

Za saditev tobaka po naših deželah. Naša državna polovica je v miru plačevala za tobak, ki ga je dobivala iz Ogrske in drugih dežel, na leto nad 60 milijonov K. Ker se je v vojski pokazalo, kako je važno, da surovine pridobivamo doma, je slovenski poslanec Jarc zlasti z ozirom na to, da se je dalmafinski tobak izkazal kot jako dober, stavil predlog, naj se po vinskih krajih po Primorskem, Kranjskem in Stajerskem delajo poizkusi s saditvijo tobaka. Izrabili se naj bi zlasti opuščeni vinogradi, ki donajajo sedaj malo ali nič.

Več žetvenih dopustov! Čas žetve se bliža in ponekod so že začeli žeti ječmen. Delo opravljajo slabotne ženske, šibki otroci in starčki. Moških delav-

ev ni, ker se nahajajo v vojaški službi. Človek bi mislil, da se bodo vojaške oblasti vsaj sedaj za časa žetve nekoliko več ozirale na težnje kmetkega stanu in brez posebnih težko dovoljevale potrebne dopuste vsaj moštva, ki se nahaja v zaledju in ki opravlja samo takozvano „pomožno službo brez orožja“, in teh je na stotisoče. Ali bi ne bilo bolje, ko bi se dovoljevali takemu moštva vsaj sedaj za časa žetve daljši dopusti, ker vendar ni misliti, da bi toliko tega moštva po raznih taboriščih, vojašnicah in barakah opravljal vsaj približno tako važno službo, kakor bi jo opravljal sedaj doma na polju, ko se bliža čas žetve. Torej, vojaška uprava, oziraj se nekoliko bolj na kmetke težnje!

Kje so vojaški delavci? Piše se nam: Mnogo kmetov je letos vložilo prošnje za vojaške delavce. Posebno za košnje in žetev bi na mnogih kmetijah rabili in sicer zelo nujno rabili delavcev. A oblast, ki je prej po časnikih, po občinah in s posebnimi razglasi naznanjala, naj se vlagajo prošnje, še zdaj na naše prošnje niti ne odgovori. Mi čakamo in čakamo, delavcev nimamo, travniki so nepokošeni — trava bo postala trda kot slama — a vojaških delavskih oddelkov mi priprosti kmetje ne dobimo. Prosimo torej odpomoči!

Žetvene marš-kompanije. Vojaška uprava je odredila, da se sestavijo takozvane žetvene marš-kompanije, kojih namen je, da pomagajo spraviti letošnje žetev pravočasno pod streho. Te marš-kompanije bodo opremljene tako, da bodo sposobne odrediti, ako potrebno, takoj na fronto, ali se jih pa bo moglo poslati tjakaj, kjer bo potreba, da pomagajo kmetovalcu spraviti pod streho letošnje žetev. Prošnje je treba nasloviti na dopolnilna poveljstva posameznih polkov (47. oziroma 26.) v Mariboru.

Dražbe košnje prepovedane. Minister Höfer je odredil, da je vsako dražbanje košnje prepovedano. Kdor ne more sam spraviti svoje trave, jo ne sme prodati, ampak mora naznaniti občini, da ona vse potrebno ukrene, da se opravi košnja in spravi seno. — Ta naredba je nekam čudna. Mnogi posestniki si drug drugemu pomagajo z oddajo košnje. A odslej bi torej bilo to nemogoče.

Naklada na vinski davek. Deželni urad za odmero vinske naklade zelo nepravilno predpisuje deželno vinsko naklado. Kdor je naznanil n. pr. 100 l vina za domačo rabo in ga res nima več v kleti, se mu predpiše kratkomalo naklada za 900 in še več litrov vina. Ker se od vseh strani poroča o enakih nerednostih, pozivamo vse tiste vinogradnike, ki se jim je v tem oziru godila krivica, naj se obrnejo takoj na deželnega odbornika dr. K. Verstovška v Mariboru, da stori potrebne korake proti takemu postopanju. Navedejo se naj natančni podatki.

Na Bavarskem — Skropijo polja. Bavarska vlada je izdala velevažno odredbo. Zapovedala je, da se morajo polja v neposredni bližini rek in potokov na umetni način zalivati in napajati z vodo. Na razpolago je dala na stotine sesalk in cevi, vojaške konje in vozove, na stotine moštva, da zalivajo obširna polja. Vodo imajo po dve uri daleč napeljana iz Donave in drugih rek na polje. Vojaki-zalivalci gredo od njive do njive in po cele noči pridno zalivajo, da tako rešijo kolikor mogoče poljske sadeže pred sušo. Kaj takega bi se dalo tudi pri nas, posebno na Dravskem in Murškem polju ter v Posavju lepo izvršiti. Naše oblasti pa mislijo, da je bolj potrebne popisovati suha zemljišča in izdelovati načrte, kako se bo bolj uspešno odvezemalo žito in druga živila. Gospodje, učite se od Bavarecev!

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po tujem hmelju precej živahno. Zastopniki treh nemških tvrdk so pokupili čez 100 bal tujega hmelja pridelka iz leta 1915 in sicer po 60—65 K za 50 kg. Istotako se je poprodalo, oziroma pokupilo 50—60 bal tujega hmelja lanskega pridelka po 80—95 K za 50 kg. Stanje hmeljskih nasadov je letos vobče ugodno.

Cene za les. Dunajska zveza velikih avstrijskih lesnih trgovin je sklenila sledeče lesne cene, ki so veljavne za kubični meter, do preklica: Hlodi (jelov, smrekov in borov les) 50—55 K, hlodi (bukov in hrastov les) 95—110 K, hrastove, bukove, sploh debele deske iz trdega lesa (takozvane platnice, podnice) 240 K. Otesani ali oglati žagan les (smreka, jelka, bor) 60—90 K, bukov in hrastov les 230—245 K. Za Stajersko so določene sledeče cene: Mehki hlodi neotesnani 45—55 K, oglati ali otesani mehki hlodi 75—100 K, trde deske 130—190 K. Popraševanje po vsakovrstnem lesu veliko, blaga pa malo.

Razne novice.

Slonovo meso v Nemčiji. V velikem zverinjaku v Draždanih na Nemškem so imeli slona, ki je bil hudoben in tako nevaren, da so sklenili ga ubiti. S samo enim dobro pogojenim strelom v glavo ga je lastnik sam ustrelil. Meso ustreljene živali so položili na led, na katerem je ležalo skozi 3 tedne. Meso so nato spravili v mestno mesnico in poprodali. Popraševanje po slonovem mesu, ki se glede okusa in barve zelo malo razlikuje od starega volovskega mesa, je bilo baje zelo živahno. Slonovo meso je baje vsem dobro teknilo.

Najnovjša poročila.

Ministrski predsednik dr. vitez Seidler o miru.

V včerajšnji seji državnega zbora je bil v 3. čitanju sprejet vladni predlog o začasnem proračunu. Nadalje je bil sprejet predlog o podaljšanju poslanskih mandatov.

Poslanci Daszynski, dr. Stojan, dr. Hruban in tovariši so vlado nujno vprašali, kako je glede priprav glede mirovni pogajanj. Imenovani poslanci so nato utemeljevali svoja vprašanja. Nato je ministrski predsednik dr. vitez Seidler odgovarjal na imenovana vprašanja. Ministrski predsednik je med drugim izjavil: „Domnevanje omenjenih vprašanj, kot da bi vlada priznala določilo, da si naj narodi sami določajo svojo usodo in da bi bilo to določilo podlaga za stalni mir, je krivo. Vlada stoji na stališču točke 5 temeljnega državnega zakona z dne 21. septembra 1867, po katerem ima cesar pridržano pravico, skleniti mir. Po tem določilu je vladarju tudi zaupana pravica, v tistem odločilnem trenutku varovati interese in potrebe avstrijskih narodov. Izrecno varujoč te vladarske pravice krone, je vlada vsak čas pripravljena, sporazumno s svojimi zavezniki na podlagi častnega miru pričeti s sovražniki pogajanja, a odklanja vsako drugo podlago za mirovna pogajanja. Naš zunanji minister nam je javno izrazil pripravljenost za časten mir, kateri nam daje jamstva za prosti zasiguran razvoj monarhije. O tem niti naši sovražniki ne morejo dvomiti. Dokler naši sovražniki ne sprejmejo tega stališča naše vlade in naših zaveznikov, se bodo naprej borili v trdnem zupanju, da bodo junaški čini naših armad, združeni s požrtvovalnim delovanjem zaledja prinesli dan, ob katerem bo narodom monarhije s častnim mirom zasigurano plačilo za njih vstrajanje.“

Najnovjše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 27. junija.

Na nobenem bojišču nikakih posebnih vojnih dogodkov.

Nemčija odstopi del Alzacije?

Angleški list „Daily News“ piše, da je nizozemski poslanik, ki je nedavno došel iz Berlinu v London, izjavil: „Nemški denarni mogotci so prišli do spoznanja, da je bolje, ako Nemčija odstopi Franciji del Alzaško-Lotarinške, a dobi zato svoje izvenevropske kolonije nazaj; na drugi strani pa se napravi korak bliže miru. Nemški vojskovodje in veliki politiki pa so proti odstopu kakega ozemlja in spleh proti temu, da bi se sedaj sklenil mir.“

Nemčija rabi posojila

Nemška vlada potrebuje zopet 15 milijard mark vojnega posojila. Državni zbor, ki se bo sešel dne 5. julija, bo moral potrditi najetje posojila.

Venizelos postane grški ministrski predsednik.

Iz Aten poročajo, da so francoske čete zasedle grško glavno mesto Atene in da bo pristaš četverosporazuma in prekucuh Venizelos imenovan za ministrskega predsednika. Seznam novih ministrov so že predložili kralju.

Izbruh Etne.

Iz Italije poročajo, da je ognjenik Etna v Siciliji začel te dni iz severovzhodnega žrela bruhati žarečo lavo, ki se je razlila daleč na okolu in je uničila mnogo nasadov in polja. Iz Pule pa poročajo o velikem potresu, ki so ga zaznamovali stroji na tamošnji potresni opazovalnici. Središče potresa je bilo oddaljeno od Pule kakih 9500 km.

Velikanska smreka — žrtev ognja. V Sumavi na češko-bavarski meji je v gozdu pri Eisensteinu strela udarila v ogromno smreko, ki je bila visoka nad 50 metrov ter je bila debela 3½ metra. Stiri osebe so z razprtimi rokami komaj obsegle to velikansko drevo. Njegova starost je bila preračunjena na 400 let. Strela je drevo vsled obile smole vžgala; tako je postalo žrtev ognja.

Ukradeno svinjo pijača s karticami za špeh. Graščaku in županu v mestu Dornbirn na Predaleškem je v noči od sobote na nedeljo nekdo ukradel iz hleva 120 kg težko in dobro rejeno svinjo. Predno je tat zapustil hlev, je nabil na vrata hleva 6 še veljavni kartice za svinjsko mast in špeh, za katere najbrž ni mogel nikjer kupiti potrebnega blaga.

Kitajska dekliška imena. Na Kitajskem dekletu ne dobi že ob rojstvu stalnega imena, ki bi ji potem ostalo vse življenje, marveč jo imenujejo po okolščinih in starosti eden tako, drugi drugače. Ko je še čisto majčkna, jo oče imenuje n. pr. „lunin žarek“, ko je nekoliko večja, jo mati imenuje „malo golobico“, bratje enostavno „sestrico“ in obiskovalci „domačo hčerko“, služabništvo jo časti kot „malo gospodično“. Potem so jako priljubljena imena raznih evetic, med vsemi orhideje, ki je znamenje največje nežnosti in vonjavosti. „Plaha cvetka“, „Sladka cvetka“ so tudi iako priljubljena imena za mlado Kitajko. Druga imena se nanašajo na značaj, na primer „Čisto srce“, „Pokoj in skromnost“, „Čednost in lepota“, „Zvestoba“, „Resnica“ itd. Drugi dajo deklici zopet ime „Wangpan“, t. j. deklica brez brata, ki si ga pa želi; ako nato res pride na svet tudi bratec, ji izberejo pa drugo ime.

Dopisi.

Maribor. Dotične družine, ki so meseca maja izpolnile posebne pole za dobavo cenejših živil, naj še danes, v četrtek, med 2. in 5. uro popoldne, prinesejo na mestni gospodarski urad na Rotovškem trgu št. 6, nakupovalno karto in dobavno knjižico, ki jih izdaje pomožni odbor, ali pa navadno družniško nakupovalno karto. V nedeljo, dne 1. julija, bodo tiste družine, ki so oddale te listine, dobile v zgoraj omenjenem uradu nove nakupovalne karte za živila in kurjavo. V bodoče se bodo karte za revnejše prebivalstvo zamenjevale v gospodarskem uradu vsak dan med 8. in 11. uro.

Hoče. Katoliško bralno in gospodarsko društvo priredi na praznik sv. Petra in Pavla ob 4. uri popoldne in ob 8. uri zvečer v prostorih g. Pfeiferja igri „Oh ta Polona“ in „Ljubezem Marijinega otroka.“ Obenem bo tudi srečlov, čigar čisti dobiček je namenjen oslepelim slovenskoštajerskim vojakom. — Ker je namen tako blag, se vabi k prav obilni udeležbi!

Leitersberg. Brv čez Pesnico pod Sv. Kungoto je že več let popolnoma trhla. Okrajni zastop je dal napraviti na brv tablico z napisom, da je hoditi čez brv prepovedano. Kljub temu pa še hodijo ljudje čez brv, dasiravno se ista maie, če otrok gre čez njo. Zakaj okrajni zastop mariborski ne napravi nove brvi?

Gornja Sv. Kungota. Odlikovani so s hrabrostnimi kolajnami na soški fronti ti-le mladeniči: V. Plavec, Maks Polensak, Avgust Brus, Ivan Korošec, Ivan Princ, Ivan Maček; vsi od strelskega polka št. IV.

St. Ilj v Slov. gor. Marijina dekliška družba roma v pondeljek, dne 2. julija, na god Obiskovanja Matere božje, k Mariji Snežni. Ob 10 predpoldne bo v tamošnji cerkvi služba božja, najpoprej pridiga (pridiga voditelj družbe, č. g. župnik Vračko) in potem slovesna sv. maša s skupnim obhajilom deklet. Družbenice, pridite v obilnem številu, da si izprosi-mo pri svoji materi blagodejnega deža! Povabljeni so tudi drugi verniki, osobito tudi Marijine družbenice iz sosednjih far!

Marija Snežna. Na večer od sobote na nedeljo, dne 24. junija, smo dobili izdaten dež, ki je napojil žejno zemljo vsega severovzhodnega dela Slov. goric in velikega dela Murskega polja. Dež je bil spremljan s hudo nevihto. Strela je udarila v slivo pri hiši posestnika Antona Ferk in je od tam švignila tudi v gospodarsko poslopje, ki je bilo hipoma v ognju. Zgorele so 4 glave goveje živine, vse svinje, samo 1 kokoš in pes sta se rešila. Psi so žrli ožgano meso opaljene živine. Zgorelo je vse orodje in seno. Hiša, ki je samo 10 korakov oddaljena od hleva, je na čuden način ostala nepoškodovana. Skoda je izredno velika in je krita le z majhno zavarovalnino. Istega večera je strela udarila v majhno drevo na pokopališču. — Življenje si je končal mlad fant-mladostrelec Pavel Kajbič. Pokopali so ga dne 23. junija.

Gornja Radgona. Posojilnica v Gornji Radgoni vabi vse tiste, ki so podpisali pri njej V. vojno posojilo, da si pridejo čimprej po dotične listine.

Rogoznica. Pri poroki g. Ambroža z g. Raši se je nabralo za avstrijski Rdeči križ 18 K. Lepa hvala!

Celje. Učenci orglavske šole priredijo v nedeljo, dne 1. julija, izlet v Braslovče. Prijatelji slovenske pesmi se uljudno vabijo in sicer popoldne ob 4. uri v dvorani g. Fr. Brišnika.

Celje. V soboto, dne 23. junija, je umrl bivši pekovski mojster Vincenc Janič. Pogreb se je vršil v pondeljek, dne 25. t. m., popoldne.

Kmetovalci!

za gnojenje v jeseni

naročite takoj 40% kalijevo sol! Cena K 22:80 za 100 kg iz postaje Zalec. Z naročilom treba poslati vreče! Razpošilja se po povzetju, najmanj 100 kg

Vinko Vabič,

veletržec, Zalec, Južnoštajersko. 519

Za odstotke garancija! Postrežba solidna!

Tesarski mojster in podjetnik

Jožef Nekrep,

Maribor, Mozart-ova ulica št. 59.

se priporoča cenj. občinstvu na deželi in v mestu za vsakovrstna dela.

Telefon št. 15/VIII., Maribor.

Specerijska in kolonijalna trgovina

Na **Ivan Ravnikar,** Na
debelo! **Celje** drobno!

kupuje po najvišjih dnevnih cenah vsako množino pristne strdi, voska, kumne, janeža, vinskega kamna in suhih gob

Vino in sadjevec

vsako množino kupi **A. OSET p. Guštani** Koroško. Na žejjo pridem tudi sam poskusiti in k točenju. **Kupim** tudi prazne steklenice od kisle vode. 457

!Moštna esenca!

Z eno steklenico moštne esence za 11 K lahko pripravite 150 litrov izborne domače pijače. Za pripravo te izvrstne in neškodljive domače pijače se je dobilo uradno dovoljenje. Dobiva se samo v medicinalni drožeriji **Maks Wolfram**, Maribor, Gosposka ulica 33. 586

KOSE! Kdor hoče imeti KOSO

s katero se ni treba mučiti ter se lahko z enkratnim klepanjem z lahkoto kosi vsake vrste travo celi dan, naj se obrne na trdko

J. Krašovic, v Zalcu

katera ima edino zastopstvo svetovno znanih kos znamka »Poljedelsko orodje« in jih je tudi več tisoč že razpečala.

Za dobro kakovost kos se jamči. Cenik na zahtevo brezplačno. Najnižje cene. 4:0

KOSE! KOSE!

Krapinske-Toplice lečijo protin, revmatizem išijas. (Hrvatsko) Pojasnila in ceniki brezplačno.

Vr VII 190/17:20.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajno sodišče v Celju je danes pri glavni obravnavi odredila vsled odredbe z dne 30. maja 1917, Vr VII 190/17-15, pod predsedstvom c. kr. d. s. sr. Matzi, v navzočnosti c. kr. deželno sodnih svetnikov Wenedikter in dr. Rojic in c. kr. okrajnega sodnika Jany kot sodnikov in c. kr. askulanta Weiß kot zapisničarja, vsled obtožbe c. kr. državnega pravdnika v Celju z dne 14. majnika 1917 Vr VII 190/17-18, proti Julijani Orešnik, zaradi pregreška po § 20 štev. 2 ces. naredbi z dne 24. marca 1917 štev. 181 drž. zak. v navzočnosti obtoženke Julijane Orešnik, zagovornika dr. Vrečko, vsled predloga c. kr. državnega pravdnika namestnika dr. Weingerl kot javnega obtožnika, da naj se obtoženka obsodi po obtožbi, za prav spoznalo: Obtoženka Julijana Orešnik, 43 let stara, kat. vere, omožena posestnica v Celju, zaradi navijanja cen že kaznovana, je kriva pregreška po § 20 štev. 2 ces. naredbi z dne 24. marca 1917 št. 131 drž. zak. storjenega s tem, da je mesec aprila in majnika 1917 v Celju, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem za neobhodno potrebne reči, namreč drva, očitno čezmerne cene po 80 in 90 K za 1 seženj zahtevala in se obsodi po § 20 in 60 cit. ces. naredbi na 14 (štirinajst) dni ostrega zapora, poostrežena z enim trdim ležiščem in v plačilo denarne kazni po 500 K (petsto), na katero mesto stopi v slučaju neiztrljivosti daljša zaporna kazen po 10 dni, in slednjic po § 389 k. pr. r. v povrnitev stroškov kazenskega postopanja. Po § 45 štev. 1 cit. ces. naredbi se mora ta razsodba objaviti v časnikih »Grazer Tagespost« in »Slovenski Gospodar« na stroške obtoženke in se mora tudi javno nabiti v občini Prekop. Celje, dne 16. junija 1917.

Predsednik:

Matz m. p.

Zapisnikar:

Weiss m. p.

528

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.

Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

KUPIM

po najvišji dnevni ceni vsako množino borovnic (örnio), rdečih malin in črnih malin, (robidnio, estrožnio). Prosim, da se mi takoj sporočijo kraji, kjer bi nabiralci večjo množino tega blaga skupaj spravili. **Rudolf Starovašnik**, eksport gob in dež. pridelkov. Konjice, Štajersko.

POZOR! GOSPODARJI POZOR!

Čas košnje je tu!

Pišite takoj po »Gorenjsko koso«, katera je zelo priljubljena vsakemu gospodarju. Izdelana je iz srebrno-jeklene kovine, tako, da lahko kosi z njo vsaka ženska.

Dobi se samo:

v »Prvi Gorenjski razpošiljalni«
Ivan Savnik, Kranj.

Cenik s 1000 slikami zastoj!

Dolgosti in cene »Gorenjske [kose so:

cm	50	55	60	65	70	75
pesti	5—5 $\frac{1}{2}$	6—6 $\frac{1}{2}$	7—7 $\frac{1}{2}$			
	K 3.50,	3.70,	3.90,	4.10,	4.30,	4.50
cm	80	85	90	95		
pesti	8—8 $\frac{1}{2}$	9—9 $\frac{1}{2}$				
	K 4.70,	4.90,	5.20,	5.50.		

Dobe se tudi dobri brusni kamni, kom. 1 K, boljši K 1.50. 584

Pri večjem naročilu se dobi popust!

Čevlji

z lesenimi podplati,
najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi s kožuhovino.

Št.	26—28	K 14.—
„	29—34	K 17.—
„	35—38	K 20.—
„	39—41	K 23.—
„	42—46	K 26.—

Posiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava dovoljena. Poština in stroški posiljanja do 5 kg 1 K 40 v.

M. Schram, Maribor ob D.
GOSPOSKA ULICA. 585

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzjavni naslov:
Cirilova tiskarna
Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor:

časnik, brošure, stenske in druge koledarje. Za vsi štipnjake urade spovedne in misijonske listke s črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne savitke s natisom glave ter razne esnanilne napise. Za glavne občinske, šolske in druge urade uradne savitke, osnanila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemas potrdila itd. Za obrtnike in trgovce pisana, savitke, okrožnice, računo, opominke, cenike, dopisnice, nazlovnice, letake in lepake s črnim in drugebarvnim tiskom. Za posojilnice, sadruga in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računne saključke, društvene znake, vabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila
MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta št. 5

prigoroča svoje veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, peres, škatlic za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenskov, tablic, črnih, savitkov (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Svete podobe (male, velike in stenske), raspela vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinjice, škapulirji. — Štambilje za urade in dr. — Postrežba točna in solidna.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

sprejema hranilne vloge od vsakega, in jih obrestuje po

4%.

Za nalaganje denarja po pošti so na raspola gopoložnice c. kr. poštne hranilnice na Dunaju št. 92.465.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila daje

članom na vknjižbo, na poroštvo in zastavo pod zelo ugodnimi pogoji. Vknjižbo in drugo zemljeknjižno izpeljavo izvršuje posojilnica sama brezplačno; stranka plača le koleke.

Uradne ure

vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

15

„Hotel Beli vol“, Graška (cesarja Viljema) cesta št. 9.

Poslano.

Z ozirom na izvanredne uspehe zavarovanja vojnega posojila je c. kr. poštno-hranilnični urad na Dunaju dovolil c. kr. avstr. vojaškemu-vdovskemu in sirotinskemu skladu, da

sme sprejemati podpisovanja vojnega posojila

v zvezi z zavarovanjem vojnega posojila še tudi čez dosednji oficijelno določeni podpisovalni rok **do 31. julija 1917.**

To je seveda izvanredne važnosti, ker vsako zavarovanje vojnega posojila, ki se do tedaj podpiše, poviša državni podpisovalni uspeh za popolni nominalni znesek. Naša akcija za zavarovanje vojnega posojila ostane tedaj v nezmanjšanem obsegu **do 31. julija 1917.**

v veljavi. Upamo in pričakujemo, da vsi ljudski krogi, ki se še dosedaj niso udeležili zavarovanja vojnega posojila, ne bodo zamudili ugodne prilike in bodo vse danjem podaljšanem roku izpolnili svojo domovinsko dolžnost in bodo sklenili pogodbo, ki je posebno dragocena glede oskrbe obitelji same in njih članov.

Zavarovalni oddelek c. kr. avstr. vojaškega-vdovskega- in sirotinskega sklada, **Gradec, Franzensplatz šte. 2.**

Priglasite se naj pošilja na naslov: Zavarovalni oddelek c. kr. avstr. vojaškega-vdovskega- in sirotinskega sklada, **GRADEC, Franzensplatz št. 2,** pri vseh davčnih uradih, šolskih vodstvih, pri kazini državnih uradnikov Gradec, Albrechtgasse št. 2.

Za **MARIBOR:** c. kr. okrajno glavarstvo, zavarovalni urad II. nadstropje, vrata št. 26. (2) Kien.)

Vabilo

na

deseti redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Novicerkvi
reg. zadruga z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil dne 8. julija 1917 ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev rač. zaključka za leto 1916.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Sprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vršil se bo tri tedne pozneje na istem mestu in istem času drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

520

NAČELSTVO.

Kostanjev les in smrekovo skorjo

kopi vsako množino po najvišjih cenah

Jakob Vrečko,

Maribor, Cvetlična ulica šte. 8. 554

Zahvala.

vsem, ki so našo drago rajno mater

Terezije Übleis,

najemnico v Slivnici

ob času njene bolezní obiskovali in jo spremljali dne 21. junija ra ojeni zadnji poti, po seboj č g kaplana za vodstvo, g organisa za petje, sorodnikom znancem in sosedom za spremstvo izrekmo našo naj pri srčnejšo zahvalo Slivna pri Mariboru, dne 22. junija 1917.

522

Žalujoti otroci.

Umetna gnojilaprodaje **Zadruga v Račah.** 648**HRASTOV LES,****DEBELI**predaja Kmetijska zadruga
NA CVENU PRI LJUTOMERU. 493**Zahvala.**

Božji Previdnosti je dopadlo poklicati v večnost mojega blagega srčno-ljubljenega, nepozabljenega moža

Franca Bauman,

veleposestnika v Dobrenju,

12letnega župana, dolgoletnega obč. odbornika, 13letnega cerkvenega ključarja pri Sp. Sv. Kungoti itl.

Prisrčno se zahvaljujem vsem, kateri so mojega moža v nedeljo, dne 17. junija spremljali ob obilni udeležbi k večnemu počitku. Zahvaljujem se vsem srodnikom za mnoge tolažbe v dolgi bolezní in za lepe vence. Prisrčna hvala še naj bo posebej našemu č. g. provizorju M. Ašiču za obiske in tolažbe ter za ganlivi nagovor pri odprtem grobu. Hvala vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so mojemu dobremu možu storili kako uslugo. Dobri nebeški Oče naj bo vsem bogat plačnik! Sorodnike, znance in prijatelje prosim, spominjajte se rajnega v molitvi. Na srečno svidenje nad zvezdami!

Dobrenje pri Mariboru,
dne 17. junija 1917.

Marija Bauman,
žena.

Franc, Adalbert, Ivan,
otroci. 510

Globoke žalosti potrti, naznanjajo podpisani v svojem, kakor v imenu sorodnikov, vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je njih blagi, dobri soprog, oče, tast, stari oče, brat in svak, gospod

Vincenc Janič

bivši pekovski mojster in posestnik

danes v soboto, dne 23. junija 1917 ob 1/2 6. uri zvečer, po prejemu svetih zakramentov za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Truplo blagega umrlega se bo blagoslovilo v hiši smrti na Babnem št 6 in se od tam prepeljalo v stanovanje hiša št. 23. v Gosposki ulici v Celju, odkoder se po zopetnem blagoslovu vrši pogreb na mestno pokopališče v pondeljek, dne 25. junija ob 4. uri popoldne.

Svete maše zadušnice se bodo služile v mestni farni cerkvi v Celju, v farni cerkvi v Sromljah in v podružnici Sv. Jederte.

Celje, dne 23. junija 1917.

Amalija Janič, roj. Uhlich, soproga.

Karl, Maks, Oton Janič,
sinovi.

Avgusta in Valerija Janič,
sinabe. 526

Ernst in Rudi Janič,
vnuka.